

S. Ivan Bilić

NEOBAVEZNO

Način gradnje, stanovanja i prehrane ovise jednim dijelom o znanju i iskustvu, a dijelom o ustaljenim navikama, običajima i odgoju.

Naše ponašanje određeno je našim odgojem (obiteljskim, školskim i vjerskim), našim navikama i predrasudama, što sve skupa uvjetuje naš način razmišljanja i ponašanja, tj. naš mentalitet.

Da bi smanjili dio posljedica navedenih pojava i ujedno doprinijeli općoj, zdravstvenoj i mentalnoj kulturi, priloženo je nekoliko poglavlja, međusobno vrlo različitih.

NAPOMENA : Ovaj cijeli tekst kao neobavezni dodatak knjige **KAKO ZDRAVO GRADITI I STANOVATI**, zainteresirani mogu dobiti, ako zatraže preko naše E-mail adrese : **plusing@zdravagradnja.eu**

Zagreb, 2017.

S A D R Ź A J

	Pogl/list
1. SPOZNAJE I SAVJETI O ZDRAVLJU	1/1
2. NAŠE PRIČE APSURDA	2/1
3. RAZMIŠLJANJA NA GRANICI HEREZE	3/1
4. KONAČNO, KAKO DALJE ?	4/1
5. KRATAK PODSJETNIK DREVNIH FILOZOFSKIH MISLI I MUDROSTI O ŽIVOTU	5/1

1. SPOZNAJE I SAVJETI O ZDRAVLJU

Ljudski organizam izložen je raznim djelovanjima; onim na koje ne možemo utjecati (prirodna zračenja Zemlje i Sunca većina tehničkih zračenja) i onim, na koje možemo utjecati, a to je zdrava hrana i zdravo stanovanje.

U nastavku se navode pravila koja se preporučuju, na temelju brojnih spoznaja liječnika, liječnika alternativne medicine, fiziologa, biologa, biokemičara, i u najvećoj mjeri na temelju knjige Kevina Trudeau (pogledati Bibliografiju)

- Izbjegavajte industrijsko mlijeko i mliječne proizvode, jer u procesu pasterizacije i homologacije, visokom se temperaturom i brzom centrifugom, uništavaju encimi i svi živi organizmi, te je takav proizvod teško probavljiv. Sasvim je oprečna situacija s mlijekom individualnih proizvođača, koje je neprerađeno i prirodno.
- Podatak od prije 20-tak godina : više od 15.000 toksičnih tvari, koje su dopuštene dodavati u namirnice, a da ih ne treba navesti na deklaraciji. Danas je taj broj povećan. Prehrambena industrija kao i farmaceutska industrija imaju utjecaj na sve vlade, tako da mogu "progurati" propise i zakone i one koji su nemoralni i štetni za ljude.
- Proizvođači hrane u namirnice svjesno unose kemijske supstance, koje kod potrošača stvaraju ovisnost. To se događa s lijekovima, hranom i pićem. (slučaj Coca Cole).
- Ako konzumirate industrijsku hranu, tada izbjegavajte onu s više raznih aditiva. Ovi aditivi u pravilu izazivaju određene bolesti.
- Namirnice koje su genetski modificirane, kao i one uzgojene uz pomoć herbicida, pesticida, kemijskog gnojiva i kemijskih aditiva izazivaju stres u našem organizmu, a organizam pod stresom postaje osjetljiv na bolesti.
- Prehrambena industrija nas uporno uvjerava, kako je znanost bolja od prirode (apsurd), a znanost je često u službi proizvođača hrane.
- Od masnoća u domaćinstvu, svakako izbjegavati margarin na uštrb maslinovog i bučinog ulja, a potom maslaca i masti. Margarin se proizvodi kao hidrogenizirano ulje, koje zbog izmjenjenih molekula oštećuje krvne žile.
- Umjetna sladila su kemijska sladila, koja nisu zdravija od prirodnog šećera, kako nas je niz godina uvjeravala industrija hrane. Sladila uzrokuju depresiju i debljinu.
- Prehrambena industrija u preradi hrane (meso, riba, perad, voće, povrće, žitarice) često koristi radioaktivno zračenje (ubijanje svih štetnih bakterija). Zračenje mijenja energetske frekvencije hrane i postiže frekvenciju toksičnu za organizam (Kirlijanova fotografija).
- Slično je i s hranom iz mikrovalne pećnice, gdje se hrana zagrijava mikrovalovima zračenjem, a ne toplinskim valovima. Energetski obrazac hrane prije i nakon mikrovalne pećnice, nije isti, već poremećen.

-
- Oprezno koristite vodu iz vodovoda. Ona sadrži kemijske supstance, prvenstveno klor i fluor, koje oštećuju krvne žile (arteriosklerozu). Za piće koristiti vodu iz vodovoda, ali koja je predhodno filtrirana i pročišćena. Još je bolje piti izvorsku flaširanu vodu.
 - Tuševi, saune, vruće kupke i bazeni mjesta su na kojima naš organizam upija toksine iz vode i pare. Stoga treba umjereno koristiti tuširanje, kupke, tuširanje. Za sve navedene aktivnosti bolje je koristiti vodu-kišnicu.
 - Pazite što stavljate na vlastitu kožu (najveći organ tijela). **Sve što stavljate na kožu završi u organizmu** (porozna). Kako voda, kreme, gelovi. losioni, šamponi, sapuni i dr, u pravilu sadrže kemijske otrove, to oni završe u u tijelu.
 - Poznato je da rak kože ne uzrokuje Sunce, nego kreme za sunčanje. Ta dokazana istina ne može doprijeti do potrošača, kroz šumu i šikaru od silnih reklama o potrebi korištenja krema za sunčanje. Zapamtite; ono što ne smijete pojesti ne smijete nanijeti na kožu. Jedino prirodna ulja nisu štetna (maslinovo, bademovo i dr.)
 - Još jedna zabluda i laž, kojima smo izloženi godinama "zahvaljujući" agresivnim reklamama u svim medijima, a koje nas vabe da koristimo mlijeko i mliječne prerađevine s manje masnoće. Prirodno neprerađeno mlijeko višestruko veće masnoće, osjetno je zdravije od industrijskog prerađenog mlijeka min. masnoće (oko 1 %). To je zato što homogenizirani mliječni proizvodi (mlijeko, jogurti, sirevi) nisu prirodni, već prerađeni i zbog postupka obrade dovode do oštećenja krvnih žila. Dakle, mimo svih nastojanja prehrambene industrije, štetnost mliječnih proizvoda nije uzrokovana postotkom masnoće, već njihovom homogenizacijom.
 - Nikako nemojte piti voćne sokove iz boce, limenke i tetrapaka, a pogotovo ih ne davati djeci, zbog načina industrijske prerade. Jedino zdravo i korisno za organizam, je piti sok iscjeđen iz svježeg voća. Još veća kvaliteta za organizam, postiže se korištenjem organski uzgojenog voća.
 - Ne koristite osvježivače zraka, tj. "osvježivače zraka", jer su puni štetnih kemijskih sastojaka.
 - Svakako izbjegavajte klima uređaje, koliko je to moguće zbog 3 negativna efekta :
 - prisinom cirkulacijom zraka ne možete ni ohladiti ni zagrijati prostoriju (samo zrak)
 - stalna cirkulacija zraka diže grinje, jajšca, insekata, larvi kukaca, sintetske prašine, što mi udišemo i trujemo se.
 - radom klima uređaja izbacuju se u prostor kemijske tvari.
 - Važno područje uzroka bolesti, a to je područje elektromagnetskih polja, nazivan i vibracijskim ili energetskim poljima, koja su oko nas. Medicinska znanost ih ignorira, unatoč brojnim primjerima i dokazima (slučajevi S. Jurdana i B. Farkaš) alernativne medicine i fizičara.
 - Izbjegavati koliko je moguće uređaje, koji stvaraju elektromagnetska polja, ionizirajuća i neionizirajuća zračenja, uklatko energetske valove. To su najčešće :

-
- sateliti
 - radari
 - odašiljači za mobitele
 - mobilni telefoni
 - dalekovodi visokog napona
 - elektrovodovi
 - računala, televizori, radioaparati
 - mikrovalne pećnice
 - fluorescentna svjetla
 - električni aparati u stanu
- Za navedenu elektroenergiju, kao posljedica prirodnih i tehničkih zračenja, važni su ioni. Pozitivno nabijeni ioni štetno djeluju na ljudski organizam (oslabljuju imunološki sustav), dok negativno nabijeni ioni djeluju pozitivno i korisni su za organizam.
- Negativno nabijeni ioni nastaju u zraku, najviše uz tekuće vode, vodopade, oceanske valove i vjetrove kroz krošnje drveća.
- Vrlo oprezno koristiti antibiotike. Još uvijek dio liječnika automatizmom propisuje uzimanje antibiotika, za teže i lakše upale i virusne infekcije. Antibiotici uništavaju dobre bakterije u crijevima i inače štete probavnom sustavu.
- Jedno od najvećih medicinskih otkrića posljednjih 100 godina je otkriće dr. Morter-a; kada je pH vrijednost organizma kisela, pojavljuju se teške bolesti (rak, šećerna bolest, multiple sklezozna i dr.), dok za pH koji je lužnat, tijelo ne može odoljeti od teških bolesti. Ovo otkriće nije nagrađeno Nobelovom nagradom ni publicitetom, da bi se spriječio odjek ovog saznanja, jer nije u interesu farmaceutske industrije, pa i medicinskog lobija.
- Ako postignete pH vrijednost, toliko da vam je organizam lužnast, nećete dobiti rak ni neku drugu tešku bolest.
- Tijelo bogato kisikom je lužnato. Razne fizičke aktivnosti i boravak u prirodi to postižu. Od svih aktivnosti hodanje je najkorisnije.
- Izbacite toksine iz organizma, koje svaka generacije, zbog načina života ima ih sve više. U tu svrhu preporučuje se postupak klistiranja.
- Za dobro fizičko i mentalno zdravlje, prakticirajte svakodnevno hodanje, gimnastiku, trčanje ili vožnju bicikla.
- U slučaju groznice, tj. povišene temperature zapadna medicina griješi, jer odmah propisuje lijek za smanjenje temperature, što je zabluda i zdravstvena nelogičnost; Tijelo je dovoljno snažno da se bori protiv uzročnika-napadača, a lijekovima se pokušavaju otkloniti simptomi, a ne uzrok. Groznicom, tijelo se bori protiv uzroka i ujedno time povećava imunitet.
- Uzroci gotovo svih bolesti je prevelika količina toksina u organizmu, loša prehrana i elektromagnetski kaos i stres. Ako ih otklonimo, biti ćemo zdravi, bez bolesti. Jednostavni i efikasni postupci za to su klistiranje i post, poznati već više od 2000 godina.

-
- Djeluje zastrašujuće ali; lijekovi ne liječe, već uzrokuju bolesti.
 - Apsurd je podatak američke medicinske udruge, da lijekovi (na recept i oni iz slobodne prodaje) usmrte više ljudi, nego bi to učinile bolesti, koje se liječe.

Evo nekoliko korisnih zdravstvenih preporuka :

- ne kupujte i ne jedite prehrambene proizvode masovne, industrijske proizvodnje, ni koje nose "robno ime".
- izvadite sve metalne dijelove iz zuba.
- ako pušite, obavezno prestanite.
- izbacite iz prehrane umjetna sladila.
- jedite samo organsku hranu (ako je ikako moguće).
- ne hranite se u restoranima brze prehrane.
- ne konzumirati jela iz mikrovalne pećnice.
- izbaciti iz prehrane aspartam i monosodij-glutamat.
- ne pijte dijetalne bezalkoholne napitke.
- ne konzumirajte hidrirana ulja.
- ne jedite pasterizirane i homogenizirane mliječne proizvode.
- jedite samo organsko, košer meso i perad.
- ne jedite meso, perad i ribu iz uzgoja.
- izbjegavajte školjke.
- ne koristiti kemijska sredstva za čišćenje
- izbjegavajte sokove iz limenke ili boce.
- ne koristite kreme za sunčanje.
- umjesto sintetskih industrijskih vitamina, koristite svježe iscjeđeno voće i povrće.
- ne koristite dezodoranse i sredstva protiv znojenja.
- izbjegavati prerađeni bijeli šećer.
- ne konzumirati hranu s oznakom "bez masnoća" ili "bez šećera".
- izbjegavati tuširanje, kupke i saune s vodom iz vodovoda.
- izbjegavati klima uređaje.
- odstranite fluorescente svjetiljke.
- odstranite nagomilane otrove iz crijeva klistiranjem, očistite organizam od bakterije kandidate i očistite jetru.
- dnevno popijte 8 čaša pročišćene vode
- postite najmanje jedan dan tjedno ili 3 - 5 dana mjesečno.

- ne čitajte novine i neg ledajte TV dnevnik (šalju negativne slike, iskrivljenu istinu, te izazivaju zabrinutost i stres).
- ne koristite osvježivače zraka.
- ako je moguće, zasadite vlastiti vrt.

2. NAŠE PRIČE APSURDA

Zbog našeg mentaliteta, mirimo se sa svakodnevnim opterećenjem građana velikim porezima, prirezima, doprinosima, trošarinama, nerealnim komunalnim naknadama i pogubnim utjecajem političara, koji određuju naš način života, umjesto da samo rad i rezultat rada određuju naš život.

Za lakše razumijevanje nabrojiti ću nekoliko karakterističnih primjera, koji govore o nama i našim apsurdima, zbog čega bi se trebali početi mijenjati. Čim prije-to bolje.

KRATKO SJEĆANJE

Izgleda da je u čovjekovoj prirodi **kratko sjećanje**, koje je postalo još kraće zahvaljujući internetu, televiziji, društvenim mrežama i sve softiciranijim mobilnim telefonima.

Postajemo pomalo nostalgicari, kada se prisjetimo gradnje obiteljskih kuća, recimo, prije stotinjak godina i ove suvremene gradnje. Čini se da se gradilo razumnije i s više promišljanja i iskustva, za potrebe čovjeka, dok se danas prate razni trendovi, materijali i "moda", od čega svega toga, ne vidimo čovjeka.

Apsurdi suvremene gradnje u pogledu loših zdravstvenih svojstava, već su obrađeni u predhodnim dijelovima knjige, a sada malo o drugačijim apsurdima iz naše "baštine". Ukratko, gledajući stotine kamenih svjetionika na teško pristupačnim otocima i hridima, stotine seoskih zajedničkih gustirni/guštene po otocima za sakupljanje kišnice, važnije zgrade odmaknute od mora i brojne kuće na padinama brda i planina, a da nisu doživjele klizanje, poplavu i sl.

Posljednjih 50 i nešto više godina, kao da se gradilo s manje iskustva i promišljanja i kao da nismo ništa naučili od naših starih.

Kratko sjećanje u pogledu gradnje naselja :

- Svako malo, kada se "more digne" u Vela Luci, poplave kuće uz more, jer su prizemlja sa stanovima i poslovnim prostorima izgrađena gotovo u razini mora, umjesto da su podinuta barem metar iznad.
- Početkom 2016. u Rovinju je došlo do poplave, a kasnije i u Poreču, uslijed oluje, tako da je voda od kiše i mora poplavila sve ulice, koje nisu na brdu. Mještani se čude, jer "takvog nevremena nije bilo već 30 godina". Ali ga je ipak bilo i opet će se dogoditi.
- Slično je i s ostalim mjestima uz more, kada se uslijed obilnih kiša stvaraju vodne bujice po ulicama (Pula, Vodice i Dubrovnik)
- Zbog obilnih kiša nekadašnja sela, a sada kvartovi Zagreba, na padinama Medvednice, iako na brdu, bila su poplavljena bujicama.

Obrana od visoke razine mora, na primjer, može se postići dizanjem betonskog/kamenog zida na većem dijelu rive, a na manjem dijelu, za pristup k brodovima i ostalim plovilima, predvidjeti lake pokretne zidove. Tehničko rješenje svakako u suradnji s pomorskim stručnjacima.

I na kopnu i na moru, valja konačno izraditi kanalizaciju, dovoljnog kapaciteta, za odvodnju oborinskih voda, uz redovno čišćenja od pijeska, mulja i naplavina. To se sada praktički ne provodi, jer svaki jači pljusak začepi odvodnu kanalizaciju.

Mi smo izgleda prihvatili izreku "svatko je general poslije bitke", te mudrujemo nakon nepogoda i katastrofa i ne radimo ništa na preventivi. Vremenske nepogode

su se događale i ranije i čini se, da će se događati sve češće, a mi ne poduzimamo ništa, da bi se ubuduće posljedice ublažile, nego teoretiziramo i pričamo priče, ali bez djelovanja. Ne zaboravimo, uvijek se može nešto napraviti bolje, ako se potrudimo. Radeći na nekom projektu "korak po korak", s vremenom se mogu ostvariti mnoga djela.

Kratko sjećanje u pogledu opterećenja građana

- U većem dijelu trajanja rimskog carstva, porez je iznosio 1% (+ mostarina, ako se koristio državni most). Državi aparat (relativno mali) i vojska (relativno velika) uzdržavali su se od prihoda osvajačkih pohoda i novih provincija.
- Za trajanja Austrije, odn. Austro-ugarske, na našem području (npr. za vladavine Franz Josefa) porez na promet dobara i usluga iznosio je 3%. Državi aparat, policija i vojska, bili su prilično brojni, ali zbog dobrog gospodarenja, održavali su se uspješno.

Ovaj porez na promet usporedimo s odgovarajućim današnjim PDV-om. Pametnom dosta.

Napominjem, da osim poreza na promet, plaćali su se razni ostali porezi (kućarina, zemljarina, porez na dobit i dr.), slično kao i danas..

Zanimljiv podatak iz tog doba ; ako je cijena pšenice za 1 kg iznosila indeks 1, tada je brašno stajalo indeks 2, a kruh indeks 3. Usporedite te odnose danas.

Dakle, za razliku od danas, tada za osnovnu namirnicu nisu postajale institucije, agencije, posrednici, trgovci i ostali moderni paraziti i mešetari.

- Veliki nesrazmjer, između nekadašnjeg PDV-a i današnjeg, leži u :
 - glomaznim državnim, gradskim i općinskim "aparatom" (preko 550 jedinica)
 - lošim gospodarenjem приходима
 - navikom trošenja, a ne stjecanja novca
 - neracionalnim trošenjem od strane javnih, državnih poduzeća
 - uhodanom korupcijom

Stoga ne čudi, da su dvije regije, Istra i Međimurje, regionalno "osvještene" u pogledu obrađenog zemljišta, komunalnog standarda i zaposlenošću iznad hrvatskog prosjeka. Nema jačeg argumenta u korist potrebne regionalizacije zemlje. Ali političarima i našem mentalitetu o potrebi "vođe", odgovara centralizam, u kojem podjelu "kolača" određuje sveprisutni i sveznajući "veliki brat".

Kratko sjećanje u pogledu zagrebačkog Holdinga

Prigodom osnivanja Holdinga u Zagrebu, gradonačelnik je obećavao uštedu od oko 170 milijuna godišnje. Ideja o objedinjavanju svih komunalnih poduzeća je svakako dobra, zbog bolje koordinacije radova i smanjenja administracije. Kako to kod nas već biva, na riječima smo uspješni, ali na realizaciji smo loši. Tako i u ovom slučaju, poslovanje Holdinga je ispod očekivanog, uz stalna zaduženja, a odluke o daljnjem nezapošljavanju u javnom sektoru (odluke vlade i gradonačelnika) su za obmanjivanje građana, jer se godinama zapošljavaju novi djelatnici, ali na način da se povećava broj raznih pomoćnika, savjetnika i tajnika, na račun operativnih radnika. Usporedite samo odnos administrativnog osoblja i operativnog/izvršnog osoblja i sve će vam biti jasno, zašto su cijene komunalnih usluga pretjerane. Provjerite i ustanovite ćete da dobar dio zaposlenika su zavičajno, krvno i kumski povezani s gradonačelnikom i vodećom vrhuškom .

Kriminal u izvedbi cestovnih radova

U organizaciju Holdinga, već godinama se izvode radovi na saniranju cestovnih rupa, sanacije kolnika i prekopa ceste zbog polaganja raznih komunalnih instalacija.

- radovi na sanaciji kolnika, rupa i uleknuća obavljaju se u pravilu tako da se ukloni postojeći sloj asfalta i položi novi i poravna, n edirajući podlogu, koja je uzročnik nastale štete. Isto se radi i na sanaciji kolnika autocesta.
- radovi na završetku prekopa cesta najčešće se izvode na način (osobno se uvjerio brojno puta "uživo"), da se iskopani zemljani materijal vraća natrag u jarak i samo završnih 20-tak centimetara (nekada ni to) ispuni kamenim agregatom (drobljenac ili šljunak), propisno nabije i izmjeri zbijenost (modul stišljivosti) i s takvim podacima/certifikatom obavi završna 2 sloja asfatta. Formalno je sve u redu, ali stvarnost nije, jer se svremenom, zbog nepropisnog materijala podloge ispod asfalta, cijela površina prekopa slegne.
- saniranje "udarnih" rupa u Zagrebu riješeno je originalano i doprinos je za građevinsku struku i sigurno bi bilo patentirano, da postoji Patentni zavod za apsurre. Naime, osobno sam se uvjerio, kako vrijedni djelatnici Zagrebačkih cesta (to su oni isti koje je gradonačelnik u više prigoda nazvao "najboljim radnicima na svijetu") iz otvorenog kamiona na kojem je hrpa ohlađene asfaltne mase, radnik lopatom tu masu ubacuje u tačke, a drugi odvozi do mjesta ugradnje, istovaruje, poravna i zatim uvalja mini-valjkom ili ponekad samo "potapša lopatom" (da, dobro ste pročitali). Posljedni takav slavi događaj se dogodio na uređenju novog kolnika i pločnika oko novosagrađenog restorana McDonald`s u Ilici, u Vrapču, početkom travnja ove, 2017. g.

APSURD U TRETIRANJU BAŠTINE

- Naša aljkavost i ne briga prema baštini, najbolje pokazuje primjer velikana Nikole Tesle (1856 - 1943). Njegova rodna kuća u Smiljanu, tek je 150 g. (2006.) nakon rođenja dobila struju i obnovu, za potrebe muzeja. Upravo je nevjerovatno, da za vrijeme kraljevine Jugoslavije (dvadesetak godina), NDH (4 godine), "socijalizma" (45 godina) i samostalne Hrvatske (15 godina) nije se uredila zapuštena kuća, ni dovela el. struja, koju je on izmislio. Kao da su se svi politički režimi sramili ovog najvećeg genijalca uopće. Osim ovakvog nepoštovanja prema najplodnijem svjetskom izumitelju, slično se odnosimo i prema povijesnoj prvoj hidrocentrali u svijetu na rijeci Krka u Skradinu. Naime, godine 1895. u kolovozu, izgrađena je prva hidrocentrala na slapovima Nijagare u Americi, a istog mjeseca, nekoliko dana poslije, izgrađena je mala hidrocentrala Krka-Šibenik (prvi izvorni naziv). Obje te prve centrale izgrađene su prema patentu N. Tesle. S pravom se hidrocentrala na Krki može smatrati prvom na svijetu, jer je ona bila u funkciji, na način, da je osim proizvodnje, organiziran prijenos do Šibenika i distribucija. Tako su javna rasvjeta i neke kuće u Šibeniku koristile izmjeničnu struju, prvi put u povijesti. Izgrađena centrala na Nijagari tek je godinu dana nakon Krka-Šibenik, postala aktivna, nakon izgradnje dalekovoda do grada Buffala. Najstariji kraljevski hrvatski grad Šibenik, kao ni Hrvatska, uopće ne koriste tu prvu realizaciju genijalnog izuma, koji je omogućio snažni razvitak industrije. Ostale zemlje veličaju i propagiraju svoje znanstvenike, iako se većina njih ne može uspoređivati s Teslom. Zar ima većeg apsurga od ovog ?
- Zanimljiva je ideja prve revezibilne hidrocentrale na otoku Mljetu, koju je Austro-ugarska izradila projekt i 2013. počela pripreme radove, da bi se ubzo odustalo, zbog nadola-

zećeg 1. Svjetskog (velikog) rata. Trebalo je punih 70 godina (3 politička režima), da se realizira reverzibilna hidrocentrala u Obrovcu. Neizgrađena mala centrala na Mljetu, specifična je po tome što se ne crpi voda na višu lokaciju, da bi se koristio njezin pad (kao u Obrovcu), već strujanje vode iz mora u veliko "jezero" i obrnuto, u ritmu plima - oseka. Ovim dvosmjernim strujanjem vode ne troši se pogonska energija, već samo proizvodi nova. U izvjednom smislu ovo bi bilo blizu "perpetumu mobile".

APSURD U KORIŠTENJU PRIRODNIH IZVORA

Koliko god naši ljudi kao pojedinci mogu se mjeriti s pojedincima u razvijenijim zemljama, ali kao zajednica, rezultati našeg djelovanja su skromni, da ne kažemo jadni.

- Svake 2-3 godine, ako nema poplave Slavonija ima sušu, kulture stradavaju i svi od države očekuju pomoć, koja je nikakva, ili puno manja od stvarne štete. Na jugu Slavonije je tok rijeke Save, a na sjeveru Drave, te na većini područja nalazi se voda na dubini od 5 m i niže. Vode ima, a nitko je ne crpi za potrebe poljoprivrede (navodnjavanje i sl.). Neki će se sjetiti starijih vestern filmova s Divljeg Zapada, u kojima se mogu vidjeti vjetrenjače koje crpe vodu iz dubina. Nije bilo struje, ali je bilo vjetra. Već prije 150 i više godina dovitljivi čovjek je riješio opskrbu vodom iz podzemlja vjetrenjačama, Na sličan način su vrijedni Nizozemci mljeli svoje žito vjetrenjačama. Da apsurd bude veći, u nas se tzv. poticaji dijele po površini obradivog zemljišta, a ne po količini proizvedenih kultura.

- Da ne bi samo Slavonci bili "pametni", pobrinuli su se Dalmatinci, naročito otočani. koje sunce prži većim dijelom godine, a nisu se dosjetili, da tu energiju koriste za proizvodnju el. struje, koje često nedostaje u ljetnom periodu. Bolje rečeno svi znaju za tu blagodat, ali mi bolje planiramo i pričamo nego što djelujemo. Malo smo nepravedni prema stanovnicima na Jadranu, jer bi mnogi prozvani uložili sredstva u postavljanje solarnih panela, da je država osigurala subvenciju troškova, na jednostavan način, bez birokracije i ostalih "procedura". Resorno ministarstvo je svojevremeno zahtjevalo ishodaenje građ. dozvole za postavljanje solarnog panela, a kako je sada, ne znam.

Jasno je, da država treba stvoriti uvjete za stimuliranje i u navodnjavanje i u postavljanje solarnih panela i manjih vjetroagregata za proizvodnju el. struje.

Ipak, izgrađen je veći broj vjetroagregata, ali više kao rezultat određenog lobija, a nesposobnost države zajedno s HEP-om, očituje se u politici, da je u više navrata snižavala otkupnu cijenu tako dobivene struje, te investotori nemaju sigurnost za planiranje ulaganja. Svatko tko ulaže u neku izgradnju mora imati sigurnost, a mi svakom vladom mijenjamo politiku, poreze i doprinose, čak i češće.

Pogledajmo, kako to drugi rade ;

Zahvaljujući stimulaciji od strane države u SR Njemačkoj je za 5 godina riješeno pitanje manjka domaće struje, tako da je većina kuća, gospodarskih kuća i drugih objekata, "okićena" solarnim panelima. Pojedinci, osim za svoje potrebe proizvode struju i za prodaju, za elektrodistribuciju. Rezultati su tako dobri, da resorno ministarstvo ima plan do 2020. g. zatvoriti veći dio nuklearki.

OSTALE APSURDNE POJAVE I ODNOSI

Općenito

U svakodnevnom životu, naše ponašanje je više posljedica navika, a manje razmišljanja. Možda je konstatacija manjkava, ali ipak razmotrimo nekoliko zanimljivosti:

- U našoj domovini ne postoji ni jedan centar, služba ili slično, koji bi imali savjetodavnu ulogu u pogledu zdrave i ispravne gradnje i stanovanja, kao i u pogledu zdrave prehrane. Mnoga djeca, vidimo ih svakodnevno, hrane se iz šuškvavih vrećica i paketića, neprirodnim proizvodima, koji su svi obrađeni, kemijski ili termički. (Kevin Trudeau : "Sve što kupite u marketu je štetno za zdravlje").
Hrana koja može danima i mjesecima, stajati na policama, sladištu ili hladnjaku i čekati na konzumaciju, ili je termički obrađena ili "obogaćena" raznim E-aditivima, koji su prikazani brojevima, da se "mali Ivica" ne dosjeti o kojim spojevima je riječ.
Šutnja ili nedovoljna angažiranost elektroničkih i tiskovnih medija o tome ima 2 razloga; needuciranost novinara i njihova česta auto-cezura i financijska ovisnost o oglašivačima. Ova situacija je kopija medicinsko-farmaceutskih odnosa, u kojima su liječnici često "ovisnici" i zagovornici lijekova, bez obzira na moguće posljedice, koje se minoriziraju, kao i stvaranje uvjetno rečeno hysterije planetarnih razmjera, u slučaju svake nove bolesti/virusa, da bi se plasirale ogromne količine novih lijekova, "lijekova" i cjepiva. Ovo je osobni stav autora, a o tome, zainteresirani mogu više doznati iz napisa naše gđe Lidije Gajski i Kanađanina g. Kevina Trudeau-a.
- Vjerni starim navikama iz ranijih desetljeća "tvornice pod svaku cijenu" i slično, do kraja 2015. protežirala se izgradnja 2 termoelektrane (Ploče i Plomin 3). Mahom svi stručnjaci i "stručnjaci" s političarima uvjeravali su nas o blagodati koja nas čeka. Dok nitko ne gradi elektrane na ugljen (osim Kine), mi zanemarujemo jednostavne i goleme mogućnosti iskorištenja Sunčeve energije. Već je u knjizi spomenuto njemačko rješenje za manjak el. struje, stimulirajući stanovnike da na milijune objekata postave solarne panele, (kao i SKV program. koji je autor proslijedio Ministarstvu gospodarstva, bez rezultata).
- Jedna nakaradna i kriminalna pojava, već više od 30 godina ukorijenila se u stambenoj gradnji, zahvaljujući projektantima i nadz. službama/organima. Svoju savjest po našem narodnom običaju, opravdavaju i zaštićuju "papierima", a ne očiglednim činjenicama i saznanjima struke. Naime, sve zdrade (od obiteljskih do višekatnica) u pravilu su građene "konfekcijski" po jednakom obrascu vanjskih zidova od armiranog betona i stiropora sa sintetskom žbukom. Betonski zidovi se isušuju, mjeri vlažnost, izdaju certifikati i konačno, uporabna dozvola. Autor knjige je dokazao, da prakticirani način isušivanja u većini slučajeva nije dovoljan, jer je samo formalan, ali ne i efikasan, uslijed čega se u stambenom prostoru pojavljuju gljivice plijesni i ostali nedostaci uslijed vlage. Imamo plijesan u spavaćim sobama, u stanovima, koji imaju uporabnu dozvolu. Čisti apsurd!

Primjeri

1. Koliko nam je zajednica (država) često neracionalna, što "njeguju" sve vlade i političke opcije. Evo primjera :
Hidrocentrala OMBLA projektira se više od 30 godina (studije, idejni, glavni i dio izvedbenog projekta), tako da se danas ne bi još moglo početi s gradnjom (iako se odustalo prošle godine). Ako se izračunaju troškovi projektanata i pratećih službi tih godina, onda su se za manje novaca, na desetke tisuća objekata mogli postaviti solarni paneli i riješiti nepotrebni uvoz struje.
Dakle, samo da se novac utrošen na projekt OMBLE (nepovratno izgubljen) utrošio na sunčane mini elektrane duž obale i otoka, imali bi struje kao od planirane hidrocentrale, uz veliku vremensku uštedu..
2. Jedan od ekstremno lošijih primjera svojedobo je bio proizvod jedne vrste margarina, koji se dodavanjem par kapi maslinovog ulja usuđuje reklamirati ka zdrava masnoća, zbog Omega 3 mas. kiselina i to još nije sve; preporučuje se i prakticira za djecu u vrtiću kao dio sustava "zdravih navika u prehrani djece". Kakva prijevarena. Sve institucije, koje bi se morale brinuti o zdravlju građana, koji ih i plaćaju (od Zavoda za jav. zdravstvo, Ministarstva, Inspektorata, s vojskom liječnika, biokemičara, doktora znanosti, magistra i ostalih stručnjaka, za čije je obrazovanje zajednica dala sredstva), a ne rade svoj posao, bar ne dovoljno dobro. ^{K 18}
3. Desetljećima smo svjedoci nakaradnog odnosa i rukovodstva na Hrvatskim Željeznicama, čiji najveći dio prihoda su donacije države, a manji od zarade prijevoza. Sav svoj proračun HŽ troši na plaće zaposlenima i društveni standard (odmarališta, besplatni prijevoz, regres, božićnice i dr.), bez ulaganja u infrastrukturu. Tako imate apsurd da putovanje na relaciji Zagreb-Beograd (ovih godina) traje 8 sati "brzim" vlakom, dok je to prije stotinjak godina, po izgradnji pruge, trajalo do 4.5 sati sa 4 stajanja, znači vlak je vozio oko 110 km/sat.
Zatim, ove godine (2016.) HŽ je nabavio i pustio u promet dio naručenih modernih dizel motornih vlakova, koji su projektirani za brzine od 120 km/h, a na svojoj voznoj ruti Zaprešić - Varaždin voze brzinom od 30 (dobro ste pročitali), a samo mjestimice do 70 km/h. Na to Zagorci kažu ; "ak ti se žuri, hodi pešice".
4. Suprotno od HŽ-a posluju Hrvatske Autoceste, tako da osim na plaće zaposlenika, veliki novac troše na održavanje, tj. na "održavanje". Pri tome je zanimljivo sljedeće :
 - Auto cesta Bosiljevo-Split ima manje radova održavanja i popravaka, nego slične ceste prema Varaždinu, Karlovcu, Krapini, Rijeci i Sl. Brodu. Kada ustanovite koje firme su ih gradile, stvari će biti jasnije. Prvu je gradio stranac, američki Behtel s turskim i našim radnicima, a ostale hrvatske firme preko famoznih "natječaja", s višim cijenama i evidentnom nekvalitetom. Inače, u SR Njemačkoj te firme, korporacije i sl. bi bankrotirale, jer bi investitor proveo temeljitu sanaciju cesta na njihov trošak, a to je vrlo skupo.
 - Tko često vozi autocestama, može vidjeti relativno česte popravke asfalta kolnika, bilo navlačenjem asfalta na oštećanja "krpa" ili habajućeg sloja duljine par kilometara, u etapama, dok se ne obnovi cijela dionica: Tzv. krpe su obično uleknuća vozne površine, a cijeli sloj asfalta, obično zbog izražene valovitosti ili propadanja dijelova vozne plohe.
U oba slučaja, razlog leži u slijeganju podloge kolnika, mjestimično ili na

većim površinama. Imamo dva tehnička rješenja, odn. "rješenja":

- Na kritičnim mjestima otkopati slojeve podloge, nasuti ispravni zamjenski kameni agregat, nabiti prema tehn. propisima, izraditi novu podlogu za asfalt i konačno nova dva sloja asfalta. Ovo je jedini ispravni način i bez obzira na višu cijenu, dogoročno je svakako jeftiniji i kvalitetniji, ali se ne primjenjuje.
- Na kričnim mjestima očistiti oštećenu površinu i prevući je novim slojem asfalta. Kad je riječ o duljim dionicama, obično se strojno skida i melje postojeći asfaltni sloj i zatim izvode nova dva asfaltna sloja. Ovaj način je jeftiniji od prvog, ali ima ograničeni "rok trajanja" i stvara "ovisnost", jer će se uskoro morati opet ponoviti, zbog daljnog slijeganja podloge.

Pitanje je logično ; odgovorne osobe i stručnjaci u HAC-u nisu građevinski stručnjaci ili su stručnjaci za "izvlačenje" novaca, u suradnji s kooperantima. Konačno, umjesto, da najmanje 20 - 25 godina nakon puštanja u promet nema održavanja same ceste s objektima, (već samo signalizacije i sl.) i da se od cestarina vraćaju rate kredita, imamo dvojaku aktivnost :

- obavezu prikupljanja sredstava za otplatu duga, gdje država stalno uskače s "injekcijama"
- "obaveza" što "savjesnijeg" trošenja sredstava za održavanje, s ponavljanjem.

Budimo malo radoznali i usporedimo pozitivne prihode slovenskih auto-cesta, (kojih je oko upola manje nego u Hrvatskoj) i gubitke našeg HAC-a, Ako ne poznajemo ponašanje HAC-a i pripadajućih kooperanata, onda usporedba predstavlja misterij, a ako poznajemo, onda je sve jasno. Ionako narod sve plaća.

5. Opet primjer o cestarima, ovaj put u metropoli. Poznate su izjave gradonačelnika o vrhunskim gradskim komunalnim firmama, posebno hvaljeni dio holdinga, koji se brine o cestama. Unatoč višegodišnjim hvalospjevima gradonačelnika i njegove svite, situacija je godinama uvreda za građevinsku struku. Evo dva primjera :
 - Samo u sjevernom dijelu grada, na ulicama, periodički se popravljaju "krpe" na kolniku nastale propadanjem/uleknućem, tako da se prevuku novim slojem asfalta, koji opet zbog loše podloge za par mjeseci "potone" i tako redom, godinama. Drugi dijelovi grada imaju sličnu ili goru situaciju.
 - U svim djelovima grada imamo pojavu, koja već postaje tradicija i trebali bi je zašiti kao "materijalnu baštinu". Svuda više ima poklopaca tzv. šaftova, koji su "sjeli" prosječno za 2 do 5 cm, (ima i rekordera s 10-tak cm), nego ispravno postavljenih. Vozila redovno uništavaju ovjes i optiku kotača, uz neugodnu vožnju. Razlog propadanja poklopaca je u neispravnom postavljanju okvira s poklopcem u fazi betoniranja zidova šafta, koji u slučaju podloge od mršavog betona (lakše za postavu), što se često radi, okvir uslijed prometa "sjedne" radi slabe nosivosti podloge okvira s poklopcem. Prije 3-4 godine rekonstruirana je, ustvari, izgrađena nova dionica Radničke ceste oko 2 km duljine, i gle čuda, unatoč svim

pohvalama i blagoslovu, prigodom otvaranja, ubrzo je skoro pola poklopaca "sjelo", a kasnije se dio sanirao, ali ne svi.

Inače, u svakom drugom pogledu, ova cesta je sagrađena kvalitetno i djeluje velegradski.

Takvo loše stanje "šahtova" i "saniranih" prekopa cesta nisam vidio ni u Africi, srednjoj i dalekoj Aziji, a da o Europi ne govorimo.

Sada, očekujem da dobijem epitet "nostalgicara", jer sam ustanovio, da su prekopi cesta, a pogotovo cestovni "šahtovi" rađeni poslije II. svj. rata u daleko boljem stanju (pješke obišao Zagreb od Podsuseda do Dubrave i od Šestina do Save), nego ovi suvremeniji, postavljeni posljednjih 20-tak godina, u samostalnoj Hrvatskoj. Ova loša rabota na ZG cestama, gle slučajnosti, upravo se poklapa s vladavinom aktualnog gradonačelnika.

Sada se pitamo, ako već postoji "šlamperaj" i to u metropoli, i ako su zakazale gradske službe kao i Holding, zašto se nitko od građana ni medija ne buni i pristaje na nešto loše, koje u konačnici plaćamo većim porezima, prirezima i naknadama.

6. Evo još jednog perfidnog ponašanja uprave metropole (gradske skupštine i aktualnog gradonačelnika); najprije dodatnim opterećenjem (prirezmom) i skupim komunalnim uslugama (pogledajte račun Holdinga za prošli mjesec) uzmu sredstva građanima, a onda u svrhu vlastite popularnosti, dijeli se socijalna pomoć, penzionerima dodatak na penziju, besplatni obroci u školama, božičnice i besplatni udžbenici, besplatni gradski prijevoz, stanovi na korištenje i dr. Najprije silom uzmu dio naših prihoda, da bi "velikodušno" dio u malim obrocima vraćali samo pojedinim kategorijama građana, radi stvaranja "lika i djela" moralnog prevrtljivca i njegove svite.
Naši građani su zaboravili poznatu uzrečicu : nema ništa besplatno, a ako je momentalno besplatno, onda će se to sigurno platiti kad-tad.
Da li nas je "veliki brat" toliko umrtvio i drogirao politikom, da smo izgubili građanske navike, te se bavimo samo politikom, društvenim mrežama, mobilnim telefoniranjem i ostalim "modernim" aktivnostima, a na bitne pojave ne obraćamo pozornost, mirno ih prihvaćamo i ne želimo ih mijenjati.
7. Agonija Imunološkog zavoda u Kerestincu, traje već godinama za vrijeme 3 vlade. Svi simptomi "bolesti" upućuju na pomisao da se i taj mali domaći dio u medicinskim proizvodima uništi, te da se kao i veći dio uvozi, na zadovoljstvo uvoznika i predstavnika farmaceutskih kompanija. Očigledno je, da ne postoji volja za rješenjem i da namjere nisu čiste.
8. Prije nekoliko godina grad Zagreb (gradonačelnik i svita), "u paketu" je naručio nešto preko 100 novih tramvajskih kola i također "u paketu" približno toliko novih autobusa. Skandinavske zemlje (slično i u Njemačkoj), budući da nemaju takve genijalne gradonačelnike ni gradske uprave, osuđeni su na postupno obnavljanje gradskog voznog parka (tramvaja i autobusa), kako se s vremenom otpisuju, zbog dotrajalosti. Tako u Oslu možete vidjeti tramvaje koji su stariji od 50 godina, a još su u prometu, jer su i dalje funkcionalni.
9. Već niz godina žičara za Sljeme nije u pogonu, a izgradnja nove se obećava godinama. Navodno nema novaca. Kako protumačiti "ulupane" milijune u Dinamov, navodno gradski stadion, ili u javne WC po cijeni većoj nego u Saudijskoj Arabiji, ili lanac gradskih fontana, za stvaranja lažnog imiđa velegrada.

Primitivni mentalitet pati na vanjske efekte i lažnu grandomaniju, dok normalni, građanski mentalitet radi i gradi "korak po korak", sustavno, kvalitetno i racionalno, a rezultat je vidljiv dugoročno.

10. Tako, već spomenute gradske prometnice, zbog stalnog "održavanja" troše golem novac, koji se uludo troši godinama, a sve zbog loše odvodnje kolnika, nekvalitnog saniranja "šahtova" i ulegnuća na kolniku, asfaliranje sa često već ohlađenim asfaltom.
Zamislite da obiteljsku kuću s olukom, žlijebom, fasadom i pokrovom, koji traju 50 - 80 godina, morate svaku godinu popravljati i obnavljati. Ubzo bi bankrotirali.
11. Ove (2016.) godine u centru Zagreba (križanje Slav. Avenije i ul. J. Marhonića) otvorila se ogromna rupa u kolniku (nepravilnog oblika promjera 8-10 m i preko 2.0 m dubine). Nećemo se osvrtni na zagonetni uzrok, već na "sanaciju" iste. Prikazane su 2 fotografije (*Slika 2/1* i *Slika 2/2*); na jednoj je uočljiva hrpa šljunka u rupi, količine najmanje 10 kubičnih metara, a na drugoj nabijanje strojem završnog, gornjeg sloja mase šljunka. Svakom građevinaru je poznato, da se zatrpavanje nasipanog materijala (kameni agregat) obavlja u slojevima 30 cm debljine s nabijanjem, i tako redom, do završnog najgornjeg sloja. Ovdje se to se nije učinilo, već se poravnao i nabio posljednji sloj ili dva. Dakle na očigled stotine promatrača dnevno i univezalnog "stručnjaka za sve" našeg gradonačelnika, nije se zatrpavalo i nabijalo u slojevima, te pitanje koliko dugo će proći do slijeganja kolnika.

Slika 2/1

Slika 2/2

12. Naši političari s rukometnom elitom, pobrinuli su se da realiziramo u stvarnosti staru priču o konju i žabi, koja se htjela potkovati. Naime, poznato je da je Allianz Arena u Münchenu u "punom je pogonu" cijele godine uz veliki financijski učinak, slično kao i frankfurtski sajam, godinu dana rezerviran za brojne manifestacije. Tako su "naši" poput žabe odlučili kopirati Njemce, pa su složno i jednoglasno tvrdili, kako će gradnja nekoliko Arena u nekoliko gradova, za potrebe svjetskog rukometnog prvenstva 2009. g., donijeti sportski i financijski procvat. Prvenstvo održano, a velebne dvorane ostale. Rezultat - dugovi ostali, tako da je od 7 gradova, 5 praktički bankrotiralo
- dvorane većim dijelom godine su prazne uz troškove održavanja, koji nagrizaju gradski proračun.
 - neke dvorane nisu do kraja završene
- Da vidimo kako se ova priča mogla završiti sasvim drugačije, na nehrvatski način, a za ista posuđena sredstva :
- izgraditi niz škola s dvoranama
 - izgraditi niz zimskih bazena na moru i kopnu
- Time bi podigli fizičku kulturu školaraca, iznjedrili desetke vrhunskih atletičara i plivača i mladu populaciju vezali više za sport nego za opijate i slično, što imamo danas.
13. "Pumpanjem" sredstava u javna poduzeća, kupovanja stotine skupih automobila "u paketu", odjednom, za državnu ili gradsku elitu, doniranje političkih stranaka i zastupnika, od sredstava, za koje se dugoročno zadužujemo u tu svrhu, ne za razvoj ili proizvodnju, već za standard državnih i gradskih činovnika.

14. Uvijek me razvesele naši čistači ulica (pločnika/nogostupa), jer bude nostalgiju za Austrijom, odn. Austro-ugarskom. Naime, od vladavine Marije Terezije (sredina 18. st.) naši čistači (zvani smetlari) kao i prije 200 godina, marljivo "čačkaju" brezovom metlom po nogostupu i svako malo lopatom ubacuju hrpice smeća u kantu na bicikl-kolicima. Jedan čistač za jedan radni dan (ako ne zabušava, što se dogodi), "obrađi" oko jedan kilometar nogostupa, širine 1.0 do 1.50 m. Kako u javnim poduzećima produktivnost "ovdje ne stanuje" (uz neke izuzetke), i kako naš gradonačelnik sa svojom svitom posjećuje strane metropole i veliča (kad god to može) komunalne službe grada, nije vidio kako se čiste nogostupi "na zapadu" (jer su u autima). Ja sam prije 30 i više godina opazio (Frankfurt, Berlin), da čistač gura ispred sebe čvrstu četku širine 80 - 100 cm, skupljajući smeću na hrpe, uz rub kolnika, po koje kasnije dolazi kombi-vozilo i usisavačem sprema otpad u spremnik. Procjenio sam da jedan radnik tako na pr. pločnik širine 2 m, "obrađi" za jedan radni dan, oko 6 - 8 km duljine. Za informaciju, već godinama u BAUHAUS-u se prodaju slične četke. Dakle jedan radnik u Njemačkoj očisti oko 10 puta veću površinu i to kvalitetnije, nego zagrebački radnik. Druge komunalne ZG - službe slično bi prošle u usporedbi s njemačkim gradovima. I nitko se ne buni zbog cijena komunalnih usluga. Fenomenalno !
15. Konačno, da završim s neshvatljivim "biserom" naših cestara, svih razina. Do 40-tih godina prošlog stoljeća, u Europi su se unutar gabarita cesta (obično u sredini širine) postavljali "šahtovi" za kontrolu fekalnih i oborinskih voda, instalacije vodovoda, raznih kabela i sl. Tako je bilo i u nas. Krajem 50-tih i 60-tih sam svake godine kao gimnazijalac, odn. student, boravio u Švicarskoj i Njemačkoj i zapazio sam, da su nove i rekonstruirane prometnice građene s revizionim oknima /"šahtovima" izvan gabarita ceste/ulice, uz rub kolnika, obično na zelenom pojasu, ili u pomanjkanju istog, na pješačkom nogostupu. Kako sam već spomenuo, rad naših cestara je sramota za građevinsku struku. Unatoč više desetljeća prakse u navedenim zemljama i brojnim građevinskim "inženjerima" naši i dalje ugrađuju "šahtove" na kolniku, tako da svaka intervencija na njima otežava ili spriječava promet, a da ne spominjemo štete na vozilima, uslijed "potonulih" "šahtova". U slučaju podzemnih instalacija sa strane ceste na zelenoj površini, privremeno se uništi dio trave, cvijeća i grmova, koji se nakon radova obnove, uz veliku korist nesmetanog prometa. Slično se i u slučaju intervencije na pločniku, koji je uglavnom popločen pločama (otuda i njegovo ime); ploče se skinu sa sloja pijeska i nakon intervencije ploče vrate na mjesto.

3. RAZMIŠLJANJA NA GRANICI HEREZE

Definicija

Hereza označava krivovjerje, koje je katolička Crkva koristila protiv onih koji nisu prihvaćali službenu teologiju Crkve. Najpoznatiji velikani koje je Crkva izopćila, službeno ili neslužbeno, su Martin Luter, Đordano Bruno, Nikola Kopernik i Galileo Galilej. Heliocentrični sustav svijeta, koje je zastupao N. Kopernik, umjesto dotadašnjeg geocentričnog, objavljen početkom 17. st., mnogima je zagorčila, a nekima i oduzela život.

Općenito

Kako na naše živote ne utječe samo način stanovanja i način prehrane, već i misaone aktivnosti, navike i odgoj (obiteljski, školski, vjerski), to ćemo završnicu knjige obilježiti pomalo heretički, zbog nekoliko misli i zapažanja, koje "plivaju protiv struje". Zbog toga, što je posljednjih godina svijet postao "jedno selo" u kojem je sve dostupno i poznato, morali bi razmisliti o nužnosti uklapanja u svjetsku zajednicu, iako svjesni brojnih njezinih nedostataka. Ako se na vrijeme pripremimo, manje će biti neželjenih posljedica. Pojedine zamisli, ovdje iznesene, ako djeluju pomalo heretički, valja ih pripisati nemirnoj prirodi autora.

Vjerske ironije i nelogičnosti

Zanimljivo je da je K. Kolumbo 1492. dobio suglasnost i Ugovor od španjolskog dvora, za "drugi put za Indiju", na temelju zamisli o tome da je Zemlja okrugla (i da nije centar našeg Sunčevog sustava), što je tada, i puno kasnije, bilo u suprotnosti s vjerskim učenjem Crkve. Nelogičnost je u tome, što je teorija heliocentričnog sustava skromno objavljena tek 1510.g. (N. Kopernik), a Galileo Galilej, uz ostala otkrića iz fizike, također, kao svečilišni profesor zastupao heliocentrični sustav i zamalo zaglavio, više od stotinjak godina nakon K. Kolumba. Ironija je i u tome, što je Kopernik bio svećenik-Isusovac, dakle pripadnik te iste Crkve, koja je do 18. st. proganjala pobornike heliocentričnog sustava.

Zanimljiva su saznanja o Kristoforu Kolumbu, koji je 1492. g. s 3 jedrenjaka zaplovio na zapad prema Indiji. Tada je jedini poznati put prema Indiji (unosni poslovi sa začinima) vodio na istok, oko Rta Dobre Nade (jug Afrike), koji je bio opasan, naporan i dugačak. K. Kolumbo pokušavao je naći drugi, lakši i kraći put. Očigledno je, da je imao saznanje o tome, kako je Zemlja okrugla i da će ploveći na zapad, doći do Indije. Finacijsku potporu osigurao je španjolski dvor (kraljica), uz asistenciju visokih crkvenih dostojanstvenika. Nakon duge plovidbe i sumnje, na granici pobune posade, konačno su stigli na kopno, vjerujući da su u Indiji.

Samim izborom smjera plovidbe jasno je da je uskom krugu unutar Crkve i dvora, bilo poznato ono što je Crkva nemilosrdno službeno proganjala (da je Zemlja okrugla). Pretpostavlja se da je Crkva posjedovala dokumente starog Rima, antičke Grčke, možda i Feničana, koji su stoljećima plovili Mediteranom (čak i dalje), što ne bi moglo biti moguće bez navigacije, koja se oslanja na saznanje o obliku Zemlje i Mjeseca i njihovom kretanju, kao i zvjezdama. Predhodno je navedeno, kako se prva objava teorije heliocentričnog sustava, pojavila tek 1510. g. i kasnije 1516. g.

Dakle, s jedne strane, Herezom i Inkvizicijom proganjao se veliki broj slobodnomislećih ljudi, zbog heretičkog učenja, da Zemlja kruži oko Sunca, a ne obratno, a s druge strane, najveći eruditi unutar Crkve, prešutno su to priznavali (slučaj K. Kolumba).

Da bi održali kulturnu i mentalnu raznolikost u odnosu na zemlje Sjeverne Europe (skandinavske zemlje i Njemačka), mi to stalno i dokazujemo. Za razliku od "sjevernjaka" mi ne negujemo racionalnost u gospodarenju novcem i objektima. Posudba novca samo za održavanje "statusa quo", a ne za ulaganje u proizvodnju i razvoj, kao i gradnja objekata koji nisu u funkciji i stoje neiskorištena. To je za "sjevernjake" nerazumljivo i glupo. Uzrok tome je vjerojatno, u stanju duha naših političara, koji su se od 1945 do danas (kratkotrajna iznimka Ante Markovića), navikli samo na trošenje novca, ali ne i kako ga steći.

U Zagrebu je početkom ovog 21. st. podignut Vojni ordinarijat na Mihaljevcu s financijskom pomoći grada i države, a desetak godina kasnije u neposrednoj blizini i zgrada Biskupske konferencije (više desetaka tisuća kvadratnih metara). Godinama, svakodnevno, prolazim uz te građevine, dva do četiri puta dnevno.

Svega nekoliko puta godišnje objekti su u funkciji, a najveći dio godine su prazni, uz redovno održavanje prostorija i vanjskog uređenja zelenih površina od strane gradskog komunalnog poduzeća. Ne sjećam se kada sam vidio više od 2 - 3 vozila parkirana na velikom parkiralištu. Kako nema ljudi ni događanja, oba objekta djeluju prazno i pomalo sablasno. (*Slika 3/1 i Slika 3/2*)

Slika 3/1

Slika 3/2

S jedne strane naša Crkva uz pomoć zajednice, diže objekte, koji su megalomanski i stoje neiskorišteni, a s druge strane grad pokušava već 20-tak godina riješiti nedostatak prostora dječje bolnice u Klaićevoj ul.(gdje se liječe djeca iz cijele RH i šire), izgradnjom nove bolnice, ali bez rezultata.

Sličan je slučaj i s vilom Zagorje (tzv.predsjednički dvori), na Pantovčaku, gdje uz objekt postoji park od nekoliko desetak hektara.

U istoj ulici oko 400 m sjevernije, postoji vila Weiss (izvorni naziv), također s terenom od nekoliko hektara. To je službeno "rezidencija hrvatskog sabora", koja je malo dana u godini u funkciji.

Da zaključimo, u sjevernom dijelu Zagreba, unutar 5 km, postoje 4 građevine od više desetaka tisuća četv. metara stambenog prostora i desetke hektara uređenog zemljišta, koje sigurno nisu racionalno korištene, već služe samo "odabranima" iz političke i vjerske elite. Suprotno tome, godinama se ne može izgraditi nova bolnica, niti nova dječja bolnica, niti osigurati smještaj i liječenje npr. vojnih i ostalih invalida, ili djece s malignim bolestima. A službeno imamo socijalno osjetljivu državu.

Ovo je manje kritika Crkve i naših političara, već više, kritika našeg mentaliteta, koji se očituje u načinu razmišljanja i djelovanja, s navedenim posljedicama.

REFORMA SVJETONAZORA I VJERSKOG ODGOJA

Iako sekularna država, kao i velika većina zemalja tzv. zapadne kulture, kršćanska religija još je sve prisutna, što je tradicija ovih prostora.

Nezgoda je u tome, što biblijski nazori kršćanstva kao i u politici, dobro izgledaju na papiru i riječima na propovjedima u crkvi, ali ne i u svakodnevnom životu. Naime, dio službenika Crkve ne djeluje u skladu s Isusovim naukovanjem i poslanjem, kako po načinu života, tako i po materijalnim dobrima, što je oblik licemjerja, o čemu je otvoreno progovorio i sadašnji poglavar katoličke Crkve, a njegova 2 predhodnika to su pokušavali, ali manje uspješno, zbog otpora većine u vrhu katoličke Crkve.

Unatoč izjašnjavanju vrhovnog poglavara naše Crkve, veliki broj župnika i dalje naplaćuje svoje usluge vjernicima, kao i neshvatljive "članarine" za svakog župljana, bez koje ne mogu dobiti sakramente. Žudnja za materijalnim, je upravo očigledna kod većeg dijela župnika, kao da nikad nisu prihvatili Isusovo učenje vjere. (Molim pročitati pogl. 14., što su o ovozemaljskom bogaćenju i lagodnom životu u odnosu na nebeski raj, rekli Isus i ostali mudraci).

Nije potrebna statistika da se zapazi, koliko god nam to teško palo, kako u kršćanskim zemljama s tradicijom reformacije, odn. protestantizma, korupcija i prateće pojave (kriminal, mafija i zaduživanje države), su gotovo zanemarljivo male (Skandinavske zemlje, Njemačka, Švicarska, Kanada, Novi Zeland i Australija), u odnosu na zemlje tradicionalno katoličke (Hrvatska, Italija, Španjolska, Portugal, zemlje Južne i Srednje Amerike). Ne zaboravimo, dijelimo zajedničku vjeru, a ponašanje nam je različito. To nije slučajno, već rezultat prakticiranje vjere na način, koji je u skladu, odnosno neskladu s izvornim vjerskim učenjem.

Veliki dio katolika proživljava vjeru, tako da uzimaju samo dio, koji im odgovara u tom trenutku, a ne cjelovito i principijelno.

Zato valja razmisliti, da u novi svjetonazor uključimo stavove o životu, ljudskim odnosima i moralu, mislilaca i filozofa, koji su još u drevnim vremenima prije Krista, imali zamisli i stavove, koji su bliski sadašnjem kršćanstvu. Posebno su korisna učenja o ljudskim odnosima i moralu, velikana kao npr. Sokrat, Aristotel, Budha, Konfucije, Isus, Zaratusra, Machiavelli i ostali filozofi i mislioci, koje ne navodimo.

Uz kršćansku filozofiju (podsjećamo na dio o porijeklu čovjeka, kako su religije kroz povijest stalno prisutne s adaptacijama/reciklažom religije predhodne civilizacije).

Zašto ne uključiti i dijelove drugih filozofija, jer su često "kompatibilne", a moral i odnosi među ljudima su planetarno jedinstveni i pripadaju svima, kao što Svevišnji pripada svima, koji žele biti vjerski osvješćeni, i misono prosvjetljeni.

DIKTATURA ili DEMOKRACIJA

Diktatura u povijesti imala je dvojake efekte ; uspone i padove.

Nacionalisti kao uspone, doživljavaju osvajanje teritorija od svojih vojskovođa/diktatora, do brojnih starorimskih vojskovođa/imperatora (najpoznatiji Julije Cezar), zatim Aleksandra Velikog, Atila, Ćingis Kana, Karla Velikog, Petra Velikog i Napoleona.

Nasuprot ovima, kao pad, doživljavaju Hitlera.

S druge strane, **demokracija** također ima dvojako značenje uspona i padova. Antička Grčka, najviše Atena, izvor su zapadne demokracije, koja je zapljusnula i rimski imperij, kao i humanizam i renesansu i kasnije, moderno doba manufakturnog i industrijskog društva.

Između doba antike i novijeg doba, smjestio se srednji vijek, kao sumrak demokracije. Ipak, demokracija se često "razvodnila" ili doživjela "višak demokracije", što je dovelo do propasti nekoliko kultura i civilizacija.

Ljudski duh, kao i svjetonazor, dvoumio se između diktature i demokracije, što je malo razumljivo, jer će gotovo svi glasati za demokraciju. Gospodin Einstein prvi je izmislio pojam relativnosti u fizici, dok je relativnost u društvenim odnosima prisutna odavno.

Usporedimo dostignuća diktature i demokracije.

DIKTATURA

- Pojedini diktatori su ostvarili velike osvajačke pothvate u korist i radost njihovih nacija, to je neosporno.
- Pračovjek u svojim fazama evolucije, ostvario je postupan razvitak oruđa, oružja i mentalnih sposobosti, što mu je omogućilo uz preživljavanje, i nadmoć nad ostalim životinjama u okruženju, a to nije postigao demokracijom, već autoritetom vođe pojedinca (bilo žena ili muškaraca).
- Uspjeh zajednica s velikim brojem jedinki, osiguravao se primjenom hierarhije, koja uključuje na vrhu vladar/diktatora, a to se događa i danas. Na to ukazuje primjer Crkve, vojske, policije i velikih kompanija i korporacija, a ustvari sve je kopija organizacije i ponašanja pčela i mrava, koji to prakticiraju milijune godina, dakle davno prije Homo sapiensa.

DEMOKRACIJA

- Pametni ljudi su primjetili kako "u prirodi nema demokracije", jer jača, ili brža životinja se hrani slabijima i sporijima, kako na kopnu, tako i u moru.
- Demokracija omogućuje vladavinu prosječnih/mediokriteta, samo zato što su u velikoj većini, pa kvantiteta vlada na račun kvalitete. Pametni i iznimno pametni su u većim zajednicama, uvijek u manjini. Zar ne bi bilo logično, da izvanprosječni i pametni vladaju ili upravljaju zajednicom ?
- Danas parlament formiraju glasači svojim glasanjem i logično je da se izabiru uvijek oni koji su "na sliku i priliku" glasača, znači mediokriteti biraju sebi ravne, a ne sebi nadmoćne. Rezultat toga je vidljiv u nas, s poraznim rezultatima, jer građani biraju uvijek iste od dvije političke opcije, iako obje rade protiv njih.

RJEŠENJE

Od oba načina vladanja čovjek je još davno u nekim društvima pronašao rješenje u kombinaciji jednog i drugog načina.

U antičkoj Ateni djelomično, a u starom Rimu više, prakticirao se način vladanja preko vladara, koji je više ili manje, bio ovisan o parlamentu. Danas, u većini država je sličan sustav ; premijer i parlament (predsjednik ima simbolično značenje).

Premijer se ponekad i ponegdje ponaša kao vladar, a ne kao prvi među jednakima ("primus inter parus"). To je karakteristično za nesređena društva, dok u sređenim vlada parlament.

4. KONAČNO, KAKO DALJE ?

Na temelju svega dosad prezentiranog, skromnog sam mišljenja, da bi izlaz za buduće naraštaje mogao biti u sljedećem :

- **Početi odgajati i obrazovati novu generaciju po svjetonazoru izvornog kršćanstva (Bibija) uz prihvaćanje filozofije brojnih drevnih mudraca (navedena u 14. Poglavlju).** Svevišnji je postojao i u civilizacijama pr. Krista, jer je univerzalan. Kršćansko naukovanje uz ostale navedene mudrace/filozofe, omogućilo bi duhovno prosvjetljenje i višu razinu svijesti.
- **Ostvariti načelo solidarnosti, na način da svaki pojedinac daje zajednici svoj maksimum, bez obzira koliko on bio, a dobiva koliko mu je potrebno** (životni princip poznat prije tisuće godina). Pojedinci zbog svog skromnijeg dosega sposobnosti ne smiju biti obespravljeni, već zaštićeni, a ipak korisni.
- **Stanovati i hraniti se zdravo, koliko je to moguće. U tu svrhu, trebalo bi ograničiti utjecaj masovnih medija, da brojnim reklamama i agresivnošću dirigiraju način prehrane i ponašanja** (ljudi pomalo slične na polurobote, gotovo istih navika i ponašanja), **a u korist edukacije stanovništva o zdravoj prehrani, zdravom stanovanju i zdravom razmišljanju, te čuvanju okoliša i prirode uopće.**
- **Samo mudri i sposobni narodi mogu kreirati svoju budućnost, dok su ostali osuđeni na posrtanje i zaostajanje.**

Svjestan sam da ovo zvuči pretenciozno i pomalo naivno, ali svi kulturni, tehnički i društveni skokovi u povijesti, ne bi se dogodili, bez potrebne vizije i hrabrosti, ili ako hoćete, ponekad i ludosti.

5. KRATAK PODSJETNIK DREVNIH FILOZOFSKIH MISLI I MUDROSTI O ŽIVOTU

PREDGOVOR

Ovaj skroman uradak nastao je iz dva razloga :

Prvo, zbog zapažanja da većina ljudi mlađe i srednje dobi, jednostavno su nedopustivo malo načitani, u smislu opće kulture, zahvaljujući lošijem školskom sustavu u odnosu na protekla desetljeća i zahvaljujući elektronskim medijima i njihovim širokim mogućnostima, koji rade na njihovu štetu. Čovjek je u osnovi lijeno biće i uglavnom bira lakši put. Bio bih sretan, da je ovaj dojam pogrešan, jer bi nade bile veće.

Drugo, da se čitatelj upozna s dijelom (cjelina je mnogostruko veća, ali za ovog čitatelja pretpostavljam, naporna) misli i mudrosti o životu, da ga na praktičan i brz način upozna s najvažnijim mudrostima, da o njima razmisli i tako se pokuša barem malo odmaknuti od već usvojenog FAST FOOD načina života. Odabrani su mislioci i filozofi drevnog doba (uglavnom prije Krista), jer su najznačajnije mudrosti tada nastale, a ne u novo, moderno doba.

Osim razloga, koje su navedeni, poticaj je bio i saznanje o tome, da u tramvaju, autobusu, vlaku ili čekaonicama, rijetko ćete zapaziti nekoga čitati knjigu, ali često kako telefoniraju. Samo čitanjem, dolazi se do znanja, prosvjećenosti i konačno mudrosti.

DREVNO RAZDOBLJE – Vrijeme Buddhe (Buddha ≡ prosvjetljeni ≡ Gautama)

Ni život u zadovoljstvu i svjetovnom uživanju, niti život u isposničkoj askezi nisu ono pravo. Prvo nije plemenito, a drugo je ispunjeno patnjom i nijedno ne dovodi do cilja. Pravi put je u sredini.

- Cjelokupno postojanje je patnja i samo oslobađanje od patnje je bitno.
- Put spasenja vodi preko odluke o životu ispravnom u riječi i djelu do uranjanja u stupnjevima meditacije i na temelju njih do spoznaje.
- Spoznaja je korak iz beskonačnog nastajanja i prolaznosti k vječnom, iz ovozemaljskog života k nirvani.
- Sve što se rađa, nastaje, oblikuje, podložno je mijeni.
- Izbavljenje se postiže spoznajom, spoznaja meditacijom, a meditacija se omogućava ispravnim životom.
- Život je patnja, rađanje je patnja, starost je patnja, bolest je patnja, patnja je sjedinjenost s onim što se ne voli, patnja je odvojenost od onoga što se voli i patnja je kada se ne dosiže ono za čim se žudi.
- Put ukidanja patnje ; ispravno vjerovanje, ispravna riječ, ispravno odlučivanje,

ispravno djelo, ispravan život, ispravno stremljenje, ispravno sjećanje i ispravno udubljanje /meditiranje/.

- Iz tjelesnosti nastaje šest čulnih područja; dodir, iz dodira nastaje osjet, iz osjeta nastaje žeđ, iz žeđi nastaje obuzetost, iz obuzetosti nastaje postajanje, iz postajanja nastaje rađanje, iz rađanja nastaje bol, žalost, briga, očajavanje, starost i smrt.
- Sama spoznaja nije samo znanje nečega, nego djelovanje i to apsolutno djelovanje.
- Spoznaja je vidovito gledanje na najvišem stupnju meditacije. Ona sagledava uzrok i tok patnje.
- Patnja i njeno nestajanje preuzeto je iz indijske medicine; ustanovljenje patnje, navođenje puta i konačno iscjeljenje.
- Postoje oblici mišljenja, kojih se treba osloboditi na putu spasenja. To se očituje u prepirci i svađi; razlike u mišljenju navode na to da se vlastita pozicija smatra jedino istinitom, dolazi do međusobnog optuživanja, do prepirke, do žudnje za pljeskom i do taštine, nakon pobjede.
- Spoznaja dovodi do poricanja vlastitog Ja.
- Budha je prvi put u povijesti stvorio misli o čovječanstvu i jednoj svjetskoj religiji. Srušene su sve ograde između kasti, između bogatih i siromašnih, između naroda, između različite pripadnosti tlu ili društvenom uređenju.
- Budizam se za razliku od kasnijih svjetskih religija, stocizma, kršćanstva i islama, ne odnosi samo na ljude, već na sve živo uopće.
- Budha je odbacio molitvu, prinošenje žrtve i magične tehnike obraćanja masama. On se obraća pojedincu i svim pojedincima, koji se sami moraju izboriti za spoznaju.
- Budhina filozofija o putu spasenja s vremenom, postala je religija.
- Po Budhinom učenju, spasenje ne donosi molitva, samilost, žrtva ili kulturni obredi, nego samo spoznaja. Ona je kao takva već spasenje. Ova spoznaja nije u vidu racionalnog znanja, već kao prosvjetljenje.
- Budizam je jedina svjetska religija, koja ne poznaje nikakvu silu, nikakav progon heretika, nikakvu inkviziciju ni progon vještica, ni vjerske ratove.

DREVNO RAZDOBLJE – Vrijeme Konfucija

Općenito

- Uzaludno je vlastito mišljenje koje izlazi iz ništavnosti pukog razuma. Mišljenje i učenje idu zajedno, jer jedno je potrebno drugom.

-
- Misлити i ne učiti, opasno je i umara. Učiti, a ne misлити, ništavno je.
 - Najveći osnivači dinastija i vladari bili su uspješni, dok se za nasljednika biralo najboljega od svih. Nesreća i urušavanje počelo je s praksom nasljeđivanja vlasti.
 - Istinu koja postoji nemoguće je naučiti napamet, nego iznutra, a time će se ostvariti i izvana.
 - Učenje se ne može postići bez pretpostavke moralnog života učenika.
 - Greške ne smiju sputavati. Napraviti grešku, a ne ispraviti je (znači izmjeniti samog sebe) pravi je promašaj.
 - Prigodom učenja važno je unutarnje formiranje.
 - Bez učenja : neposrednost postaje grubost
: hrabrost postaje neposlušnost
: čvrstina postaje mušičavost
: humanost postaje glupost
: mudrost postaje rastresenost
: iskrenost postaje propast
 - Bitno je obikovanje date nam prirode, a ne njeno uništavanje.
 - Ozbiljnost etosa očituje se u međusobnom ljudskom ophođenju i u upravljanju.
 - Narodom se ne može upravljati pomoću znanja, već pomoću morala.
 - Poredak se održava pomoću morala, koji stvara duh cjeline.
 - Pojedinac postaje čovjekom samo kroz vrline zajednice.
 - Čovjekom postaje onaj, koji se nadilazeći svoje Ja (vlastitu osobnost) uklapa u zakone morala.
 - Odnos prema životnoj dobi :
 - stare treba ostaviti na miru
 - prijateljima biti vjeran
 - djecu nježno voljeti
 - Odnos prema roditeljima :
 - služiti im u životu
 - nakon smrti dostojno ih sahraniti
 - nije dovoljno prehranjivati roditelje, ako nedostaje poštovanje, gdje bi bila razlika u odnosu na životinje?
 - Nemoj imati prijatelje koji nisu dobri barem kao ti.
 - Ako se može razgovarati s nekim, a mi ne razgovaramo, onda smo izgubili jednog čovjeka, ako se pak s nekim ne da razgovarati, a mi to ipak činimo, onda smo uludo trošili riječi.

- Lijepo nije lijepo ako nije dobro, a dobro nije dobro ako nije lijepo.
- Druži se s onima, koji to zaslužuju, a kloni se onih, koji to ne zaslužuju.
- Plemenit čovjek :
 - dopušta da mu lažu, ali ne i da ga prevare
 - podupire lijepo, a prostak ono što nije lijepo
 - ne zanemaruje svoje bližnje
 - nije svetac, jer se svetac rađa, a plemenit postaje samo vlastitim odgojem
 - kreće uvijek sam od sebe, a prostak traži zbog drugih
 - stremljenje naviše, a prostak naniže
 - podnosi dugotrajnu nesreću, kao i dugotrajnu sreću
 - ostaje postojan u nevolji, dok se prostak u njoj izbezumljuje
 - njemu je važna pravednost, a prostaku profit
- Mudar čovjek je onaj koji obitava među humanim ljudima, ako može birati.
- Politička vladavina :
 - dobra vlada više postiže uzorom nego zakonima
 - ako se poziva na zakon(e), onda nešto nije u redu
 - brine se za ostvarivanje tri cilja; dostatnu prehranu, spremnu vojsku i povjerenje naroda. Ako se mora odustati od nečeg navedenog, onda je povjerenje posljednje.
 - ako narod nema povjerenja u vlast, onda je dobra vladavina nemoguća
 - ne omaložava ljude, bez obzira bili oni veliki ili mali
 - izdiže ispravne činovnike, da bi pritisli iskrivljene
 - lošim činovnicima samo je stalo da nešto steknu i to ne ispuštaju
 - za uspješnu vladavine, sposoban činovnik mora biti na pravom mjestu
 - za promjene je potrebna duhovna snaga, a ne najviši autoritet

Priroda čovjeka : Yen

- Priroda čovjeka zove se Yen
- Yen je ljudskost i pobožnost
- Čovjek treba težiti i postati čovjekom, a biti čovjek uvjet je svega što je dobro
- Dobar vladar posjeduje pet osobina ljudskosti, tj. vrlina ;
 - dostojanstvo (i neće biti prezren)
 - širokogrudnost (time pridobija mnoštvo)
 - istinoljubivost (kojom stječe povjerenje)
 - marljivost (zbog koje postaje uspješan)
 - dobrota (kojom upravlja ljudima)
- Moralan čovjek pretpostavlja teškoću, a zanemaruje nagradu

- Karakteristika Yen-a je mjera i sredina, kao vrhunac čovjekove prirode
- Sredina je stanje u kojem se još ne pokreću nada i gnjev, žalost i radost. Stanje u kojem se oni javljaju, ali u svemu pogađaju pravu mjeru, zove se harmonija.
- Postoje četiri stupnja ljudske prirode :
 - najviši stupanj obuhvaća sve, koji rođenjem posjeduju znanje
 - drugi, niži stupanj, obuhvaća one, koji učenjem dolaze do znanja. Oni mogu postati plemeniti.
 - treći stupanj obuhvaća one, kojima teško pada učenje, ali ne dopuštaju da im ono dosadi, već se i dalje trude.
 - četvrtom stupanju pripadaju oni kojima je učenje teško i ne trude se
- Istina i stvarnost su jedno.

Ljudski poredak

- Samo se pomoću autoriteta može uspostaviti ispravan poredak. Neophodno je uzdići dobre, potisnuti loše i poučiti nespretno.
- Obrazovanje je temelj svega.
- Poredak je neophodan, jer je pojedinac stvaran samo u ljudskoj zajednici.
- Ono što i sam ne voliš da ti se čini, nemoj činiti drugima.
- Ono što mrziš kod svog pretpostavljenog, nemoj provoditi na svojim podređenima.
- Na neprijateljstvo treba uzvratiti pravdom, a na dobročinstvo dobrotom.
- Što je moć veća, to uzorniji, umniji i ljudskiji mora biti onaj koji je posjeduje.
- Vladati i djelovati se može pomoću sile, zakona i kazni, ali to može biti kobno, jer oni na koje se primjenjuje sila izmiču, a licemjerje poprima opći karakter.
- Ako riječi (oznake, pojmovi) nisu točne, onda ni sudovi nisu jasni.
- Očuvanje poretka je lakše uz usađivanje vrline; jednakost, uzajamnost i ljubav prema bližnjemu.
- Znanje je kada se ono što se zna drži za znanje, a ono što se ne zna za neznanje.
- Rijetko se sreće onaj, koji je u stanju uvidjeti svoje greške i da ponirući u sebe, sam sebe optuži.
- Nisam upoznao nikoga tko bi moralne vrijednosti volio kao žensku ljepotu.

- Humanost znači zajedničku odgovornost za stanje zajednice.

DREVNO RAZDOBLJE ANTIČKE GRČKE I RIMA
Vrijeme Sokrata, Aristotela, M. Aurelija L.A. Seneke i dr.

- Svatko mora pronaći spoznaju u samom sebi.
- Ne smije se suprotstavljati svojim roditeljima, domovini i bogu.
- Treba prvo priznati i poštivati tlo na kojemu stojim i iz kojeg dolazim, jer tlo ostaje stalno.
- Bolje je podnositi nepravdu nego je nanositi.
- Smislenost čovjeka je u vjeri da dobro postoji.
- Oni koji se pribojavaju smrti, umišljaju, kako znaju ono što se ne zna.
- Ljudi se boje smrti kao da znaju da je ona najveće zlo. Možda ona predstavlja najveću sreću.
- Priroda ne čini ništa slučajno
- Psihologija je učenje o duši
- Za spoznaju je nužno, da se iz prakse ide na teoriju
- Znanje uzroka nečega je predmet prve filozofije
- Moral je iznad svega, iznad svih dogmi, svih osobnih mišljenja i svih epoha
- Činiti dobro isto je što i znati
- Sreća i vrlina čovjekova počiva na neosjetljivosti duše prema bolu i zadovoljstvu
- Čovjekovo dobro je u vrlini, njegovo zlo u grižnji savjesti
- Čovjek mora biti nezavisan od sudbine, uvijek svoj gospodar, bez poroka i nesreće
- Ne smij se ni dugo, ni često a ni pretjerano
- Onaj koji se dodvorava bogatijem i moćnijem od sebe, postaje njegov duševni rob
- Sreća i želja ne idu zajedno
- Bogovi su stvorili sve ljude, da budu sretni; ljudi su nesretni samo svojom pogreškom
- Onaj, koji se miri s nevoljom je mudrac

-
- Ne treba se dodvoravati bogatašu, već mudracu
 - Dostojanstvo i položaj ne čine čovjeka sretnim, već sposobnost, vršenje dužnosti i koristan rad
 - Čovjek je nesretan kad izgubi sram, dobrotu, osjećaj vjernosti i pravednosti
 - Bolest samo spriječava tijelo, a nikako volju
 - Da ne budeš razočaran u svojim željama, želi samo ono što zavisi od tebe
 - Od tebe ne zavisi da budeš bogat, ali zavisi od tebe da budeš stetan. Bogatstvo je često kratkog vijeka, a sreća koja dolazi od mudrosti traje vječno
 - Čovjeka ne žalosti siromaštvo, već želja. Tako isto, čovjeka od strahovanja ne spašava bogatstvo, već razum
 - Čovjek koji želi previše, ništa ne postiže, a ako želi umjereno, to i postiže
 - Teško je bogatima steći mudrost, isto kao mudracima steći bogatstvo
 - Ropstvo tijela dolazi od bogatstva, a ropstvo duše dolazi od poroka
 - Sreća se ne sastoji u tome da bi se steklo i uživalo, nego u tome da se ne poželi, jer je u tome sreća i sloboda
 - Da bi mirno živio s ljudima, čovjek treba učiniti s odnosima isto što i svirač sa žicama; da ih udesi, ako nisu udešene, da ih dovede u red i sklad
 - Optuživati druge za svoje nesreće, to je djelo neznalice, optuživati samog sebe, to je djelo čovjeka, a ne optuživati ni druge ni sebe, to je djelo savršenog čovjeka.
 - Mudar čovjek očekuje uvijek više zla od loših ljudi, nego što ga dobiju ; ako me vrijeđa, zahvalan sam što me nije tukao ; ako me je tukao, zahvalan sam što me nije ranio; ako me je ranio, zahvalan sam što me nije ubio
 - Zar se ne trebam osvetiti i vratiti zlo koje mi je naneseno ? Ako ti je učinjena nepravda, zašto griješiti vraćajući na isti način ?
 - Ono što je čednost za dušu, to je čistoća za tijelo
 - Svi se boje tjelesne smrti, ali tko se boji duševne smrti ?
 - Nije nesreća iskusiti nesretan događaj, a sreća je podnijeti ga hrabro i čvrsto
 - Uzaludno je ljutiti na stvari, jer one ne mare za to
 - Odbaci predrasude i biti ćeš spašen
 - Ne radi ništa bez promišljanja, niti protiv pravila zanimanja

- Što je slava za kojom žude, koje se plaše i koju priželjkuju. Ona je poput pijeska na morskoj obali, koji će se prekriti novim pijekom, koji donesu valovi, a ovaj opet novim i novim. Tako na ovom svijetu ono što dođe, uskoro izbriše svaki trag, koji mu je prethodio
- Koliko ima onih koji te danas blagoslivavaju, a sutra će te proklinjati. Kako su ta slava, ugled i glas, pusti i bijedni !
- Ušutkaj svoju uobrazilju, uzrži svoje želje, ugasi razbuktalu lakomost i duša će ti ostati čista
- Kad ćeš se napokon postaviti u stanje suživota s bogovima i ljudima, da se nikad ne potužiš na njih i da oni ništa ne mogu prebaciti
- Sve se mijenja i urušava, tako i ti i cijeli svijet. Ne postoji ništa stalno i trajno
- Smrt je kao i rađanje, jedna prirodna tajna
- Ljudi vam mogu sve oprostiti, samo ne iskrenost

DREVNO RAZDOBLJE – Vrijeme Isusa

- Ne sakupljajte sebi blago na zemlji, nego sakupljajte sebi blago na nebu
- Ljubi Boga i bližnjeg svoga kao samog sebe
- Samo ako volimo, obasjat će nas Božja ljubav
- Ljubite neprijatelje svoje, činite dobro onima koji vas mrze
- Blagoslivajte one koji vas proklinju i molite se za one koji vas progone
- Tko želi biti veći među vama, neka bude sluga svima na koje se odnosi
- Bogoslužje ne može nadoknaditi nikakav moralni nedostatak
- Puki zakon vodi licemjerju
- Tko mnogo čini samo po zakonu, taj prikriva zlo
- Sve je moguće onome, koji vjeruje
- Molite i dat će vam se, tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se
- Slobodu od grijeha može podariti samo Bog
- Vjera je bezuvjetno predavanje volji Božjoj
- Isus ne propovjeda znanje, nego vjeru

-
- Kraljevstvo nebesko je stanje srca
 - Kako je teško bogatašu ući u kraljevstvo nebesko
 - Mnogo je zvanih, ali malo izabranih
 - Tko smo mi da sudimo drugima. Tko je bez grijeha, neka prvi baci kamen.
 - Prije će grijешnici, carinik i prostitutka ući u kraljevstvo nebesko, nego bogataš.

DREVNO RAZDOBLJE – Vrijeme Nicolla Machiavelli-a

- Ako čovjek želi upoznati narav naroda, mora biti vladar, a ako hoće upoznati narav vladara mora biti građanin/pučanin.
- Svaku tešku bolest u početku ju je lako liječiti, a teško ustanoviti, a kada uznapreduje, lako ju je ustanoviti, ali teško liječiti.
- Ljude je lako o nečemu uvjeriti, ali teško u tom uvjerenju održati.
- Nasilje, ako je nužno, valja učiniti odjednom, u jedan mah, da manje boli, a dobročinstva činiti postupno, da se bolje osjete.
- U teškim vremenima, vladar će uvijek oskudjevati u pouzdanim ljudima.
- Kad je u domovini mir, a smrt daleko, svako je spreman za domovinu umrijeti, ali u opasnosti, kada je smrt blizu, kada su takvi potrebni, malo ih se nalazi.
- Vladar koji “bolest” (opasnost) u svojoj državi ne raspoznaje, nije uman čovjek.
- Vladari su gubili države, kada su više mislili na zabave, nego na oružje.
- Vladar u doba mira, ne smije tratiti vrijeme u besposličarenju, već stvarati blago (spremnu vojsku, logistiku i dr.), da ga zatekne spremna, kada se sreća promijeni.
- Među tolikima, koji nisu dobri, mora propasti čovjek, koji postupa dobro.
- Ako je u državi nered, rađaju se zlodjela, koja pogađaju velike skupine ljudi, dok kazne vladara pogađaju pojedince.
- Postoje dva načina borbe; zakonima i silom. Prvi je svojstven čovjeku, a drugi životinjama. No, kako prvi način često nije uvijek dostatan, valja se poslužiti i drugim.
- Kad bi svi ljudi bili dobri, ovaj svijet ne bi bio dobar.
- Vladaru nije nužno posjedovati sve potrebne vrline, ali je nužno da se svima čini, da ih ima.

- Vladar mora imati dva svojstva; svojstvo i lisice i svojstvo lava.
- Opća je mana ljudi, da za mirna mora/vremena, ne računaju s nevremenom.
- One koji znaju, nitko ne sluša, a svakom se čini da zna.

SUVREMENO RAZDOBLJE – Vrijeme S. I. B. i neznanih prijatelja

- Čovjekovo ponašanje, misaonost i djelovanje proizlaze manje iz svijesti, a više iz navika i predrasuda, a one pak iz odgoja i obrazovanja, obiteljskog, školskog i vjerskog, te utjecaja medija.
- Bez iskustva i znanja samo se mogu stvarati djeca.
- Zrela osoba, za razliku od nezrele, preuzima odgovornost za svoje postupke i djela.
- Sve je manje inženjera, a sve više činovnika s diplomom.
- Kako su za fizičko zdravlje važni minerali, vitamini, bjelančevine, encimi i ugljikohidrati, tako su za mentalno zdravlje važni prijateljstvo, ljubav i životna radost.
- Emotivnom čovjeku, na kraju životnog puta, često se lakše pomiriti s gubitkom vlastitog života, nego saznanjem, da smrću gubi voljenu osobu.
- Inženjerski način razmišljanja/pristupa, u tehnici, sve je rjeđi, na račun sve čećeg dogmatskog i činovničkog.
- Tvrdoglav čovjek je onaj koji iznova pokušava ono što mu ne uspjeva.
- Suradnik/radnik, koji više misli na sebe i vlastitu korist, nego na zajednicu, radi na svoju štetu i štetu zajednice.
- Razlika između djeteta kao i nedorasle osobe, naspram samosvjesne, moralne osobe, je u tome, što ova druga preuzima odgovornost za svoje postupke.
- Što se roditelji duže odnose prema vlastitoj djeci kao djeci, zadržavajući ih u svom "gnijezdu", to će oni i dalje ostati djeca.
- Sve češće vidim, kako ljudi šeću pse, a ne djecu.
- Sve češće roditelji žive po diktatu svoje djece (umjesto obrnuto)
- Za moralnu osobu osjećaji nikad ne će biti iznad dužnosti i odgovornosti.
- Gotovo svi volimo sebe, a vjerujemo i govorimo, da volimo druge.
- Nema lakog stjecaja novca, uz čistu savjest.
- Molitva može biti utjeha i put ka Svevišnjem, ali dobra djela su više od molitve.

-
- Milosrđe i dobra djela, veća su od pobožnosti.
 - Moralni i osjećajni čovjek, spreman je pomoći drugom, a ne samo bližnjem.
 - Dobra djela čine čovjeka plemenitim.
 - Pomoći svom bližnjem je veliko djelo, a još veće, pomoći nepoznatom
 - Plemeniti čovjek voli više davati nego primati.
 - Posljednjih 20-tak godina, od svih zala političara je to, što su generacijama oduzeli budućnost
 - U ovo moderno doba, riječ business je često ime za ljudsku pohlepu.
 - Gotovo svi volimo sebe, a vjerujemo i govorimo, da volimo druge.
 - Samo zadovoljan radnik je dobar radnik (Ovo vrijedi za visokosvjесne osobe).
 - Dobar suradnik se stvara davanjem punog povjerenja u obavljanju posla.
 - Pozitivno ozračje i zajedništvo i sloboda u radu, za razliku od stege i torture, čini posao poput igre i zabave.
 - U uspješnoj radnoj sredini, mora se osigurati mogućnost svakom pojedincu, da iznosi svoje prijedloge i mišljenja, da može utjecati na radni proces, ali i na način upravljanja, bez lošeg prijema. Time se svi osjećaju kao dio te zajednice.
 - Ljudska sreća ne sastoji se u nagomilavanju materijalnih dobara ili stjecanju slave pod svaku cijenu, već u njegovanju i obogaćivanju vlastitih osjećaja prema bližnjima i prirodi.
 - Lako je živjeti u mirnom i stabilnom vremenu, dok se u nemirnim vremenima vidi tko je sposoban preživjeti i ostati svoj.
 - Žena posjeduje majčinski nagon, a muškarac zaštitnički.
 - Ne treba žaliti ni žuditi za onim što se nema, već se snalaziti s onim što se ima.
 - Što nam život postaje organiziraniji, to više zanemarujemo vrline kao što su hrabrost, odanost i suosjećanje i sve više se udaljujemo od prirode, koju sve manje tražimo.
 - Gotovo svi volimo sebe, a vjerujemo i govorimo, da volimo druge.
 - Kako biljka ne može uspijevati u mraku, bez svjetla, tako ni čovjek na svjetlu, a bez ljubavi, razumijevanja i osjećajnosti.
 - Slobodu, zdravlje i bogatstvo cijenimo, tek kad ih izgubimo.

Neki mislioci i filozofi:

SOKRAT :	- 469. do – 399. g. (pr. Kr.)
ARISTOTEL :	- 384 do -322. g.
MARKO AURELIJE :	- 121. do - 180. g.
SENEKA :	- 4. do + 65 g.
BUDHA=Gautama :	- 560. do – 480. g.
KONFUCIJE :	- 551. do – 479. g.
ISUS :	0 – 33. g.
MACHIARELLI :	+ 1469. do + 1527. g.
ZARATUSRA :	- 7. do - 6. stoljeće

Literatura :

- Biblija
- Budistički kanon
- Kineski kanon
- Forke : "Povijest stare kineske filozofije"
- G. von. der Gabelentz : Konfucije i njegovo učenje
- Heinrich Kern : "Budizam i njegova povijest u Indiji"
- Herman Oldenberg : "Budha"
- Rudolf Stube : "Konfucije"
- Ksenofont : "Sjećanja na Sokrata"
- Aristotel : "O duši i Nagovor na filozofiju"
- N. Machiavelli : "Vladar"
- K. Jaspers : "Ljudi sudbine"
- D. Frtunić : "Epiktet i Marko Aurelije - obrasci volje i sreće"

Odabrao i sastavio : S. I. Bilić

